

Sygn. akt III RC 120/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 grudnia 2020 roku

Sąd Rejonowy w Łowiczu w Wydziale III Rodzinnym i Nieletnich

w składzie:

Przewodnicząca: SSR Honorata Wójcik

Protokolant: st. sekr. sąd. Barbara Salamondra

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 10 grudnia 2020 roku

sprawy z powództwa P. K.

przeciwko M. K. (1)

o alimenty

1. utrzymuje w mocy w części pkt. 1, 3 i 4 wyrok zaoczny z dnia 29 lipca 2020 r.;
2. uchyla pkt. 2 wyroku;
3. nie obciąża pozwanego M. K. (1) kosztami postępowania;
4. przyznaje wynagrodzenie rad. pr. E. S. za reprezentację z urzędu pozwanego M. K. (1) w wysokości 147,60 (sto czterdzieści siedem 60/100) złotych z VAT i należność tę nakazuje wypłacić z rachunku Skarbu Państwa

Sygn. akt III RC 120/20

UZASADNIENIE

Powódka P. K. w pozwie z dnia 6 lipca 2020 roku skierowanym przeciwko pozwanemu M. K. (1) wniosła o zasądzenie na jej rzecz alimentów w kwocie 700 zł miesięcznie płatnych z góry do dnia 10-tego każdego miesiąca. Powódka na uzasadnienie roszczenia wskazała, że uczy się w klasie I szkoły branżowej. Do szkoły dojeżdża autobusem. Czasami korzysta z korepetycji z matematyki, ich koszt to 30 zł za godzinę. Leczy się okulistycznie na jaskrę, co generuje duże koszty. Podniosła, iż jest słabego zdrowia. Swoje potrzeby w skali miesiąca oszacowała na 1400 zł, na co składają się opłaty za mieszkanie, wyżywienie, potrzeby szkole, ubrania, kieszonkowe, składki. W uzasadnieniu powódka podniosła, iż chciałaby pójść na kurs prawa jazdy i móc samodzielnie dojeżdżać do szkoły. Kurs prawa jazdy kategorii B to koszt 2000 zł. Chciałaby również uczęszczać na zajęcia na basenie. Powódka podniosła, iż jest na wyłącznym utrzymaniu matki, która poza nią ma jeszcze 2 małoletnich dzieci. Pozwany nie partycypuje w kosztach utrzymania powódki. Obecnie pozwany pracuje w zakładzie ślusarsko-spawalniczym K. w Ł.. Wcześniej był zatrudniony w charakterze kierowcy i zarabiał 4000 zł. Jednocześnie powódka wniosła o zabezpieczenie powództwa na czas trwania postępowania poprzez zobowiązanie pozwanego do uiszczania alimentów w wysokości 600 zł miesięcznie. Wniosła o ustanowienie dla niej pełnomocnika z urzędu. (pozew k. 2-5)

Postanowieniem z dnia 8 lipca 2020 r. Sąd ustanowił na powódki pełnomocnika z urzędu. (postanowienie – k. 43)

Wyrokiem zaocznym z dnia 29 lipca 2020 r. Sąd zasądził od M. K. (1) na rzecz jego córki P. K. alimenty w kwocie po 700 zł miesięcznie płatne z góry do dnia 10-go każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia terminowi

płatności którejkolwiek z rat, do rąk powódki P. K. poczynając od dnia 9 lipca 2020 r. (pkt 1), zasądził od pozwanego M. K. (1) na rzecz Skarbu Państwa kwotę 500 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania (pkt 2), przyznał wynagrodzenie adwokatowi B. M. za reprezentację z urzędu powódki P. K. w kwocie 147,60 zł (pkt 3) oraz nadał wyrokowi w punkcie 1 rygor natychmiastowej wykonalności (pkt 4). (wyrok zaoczny – k. 49)

Pismem procesowym z dnia 3 września 2020 r. pozwany wniósł o ustanowienie pełnomocnika z urzędu. Oświadczył, iż nie jest w stanie ponieść kosztów ustanowienia pełnomocnika z wyboru bez uszczerbku dla utrzymania koniecznego siebie i swojej rodziny. (pismo procesowe – k. 55)

Postanowieniem z dnia 3 września 2020 r. Sąd zwolnił pozwanego z kosztów postępowania w całości i ustanowił dla niego pełnomocnika z urzędu. (postanowienie – k. 59)

Pismem procesowym z dnia 7 października 2020r. (data wpływu) pełnomocnik pozwanego wniósł o przywrócenie terminu do złożenia sprzeciwu od wyroku zaocznego, albowiem pozwany uchybił terminowi do złożenia sprzeciwu, bez jego winy. W okresie do złożenia sprzeciwu pozwany przebywał w szpitalu, zaś domownicy nie dostarczyli mu informacji o oczekującej awizowanej przesyłce zawierającej odpis wyroku. W załączonym sprzeciwie od wyroku zaocznego strona pozwana zarzuciła wyrokowi:

- naruszenie art. 135 k.r.o. poprzez orzeczenie alimentów na rzecz powódki z przekroczeniem jej usprawiedliwionych potrzeb oraz możliwości zarobkowych pozwanego,

- naruszenie art. 133 § 3 k.r.o. poprzez orzeczenie o obowiązku alimentacyjnym pozwanego względem powódki w wymiarze 700 zł miesięcznie, co jest dla pozwanego nadmiernym uszczerbkiem. Jednocześnie wniesiono o oddalenie powództwa ponad kwotę 300 zł i nieobciążanie pozwanego kosztami procesu, a nadto przyznanie kosztów pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu, jako że koszty te nie zostały uiszczone w całości ani w części.

(wniosek o przywrócenie terminu – k. 75, sprzeciw – k. 76)

Postanowieniem z dnia 13 października 2020 r. Sąd przywrócił pozwanemu termin do wniesienia sprzeciwu od wyroku zaocznego w sprawie. (postanowienie – k. 80)

Na rozprawie w dniu 10 grudnia 2020 roku pełnomocnik powódki zajął stanowisko, jak dotychczas wnosząc o zasądzenie alimentów w kwocie 700 zł i przyznanie kosztów zastępstwa procesowego. Pełnomocnik pozwanego poparł sprzeciw od wyroku zaocznego i wniósł o oddalenie powództwa ponad kwotę 300 zł. (e-protokół rozprawy – k. 100-101).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka P. K., urodzona (...), jest córką M. K. (1) i M. K. (2). Rodzice nie mieszkają razem. Sąd w trakcie rozwodu.

(okoliczności przyznane, odpis skrócony aktu urodzenia –k. 7)

P. K. ma obecnie 19 lat. Jest uczennicą klasy (...) w Ł.. Jest to 3-letnia szkoła branżowa. Powódka po ukończeniu jej zdobędzie zawód kucharza. Naukę kontynuuje zgodnie z harmonogramem. Pozostał jej jeden rok nauki. Dwa/trzy miesiące temu wyprowadziła się z matką z i dwojgiem młodszego rodzeństwa K. K. (lat 16) i A. K. (lat 11) z domu zajmowanego z ojcem. Mieszka z mamą i rodzeństwem w wynajmowanym mieszkaniu. Przed pandemią (...)19 do szkoły dojeżdżała autobusem, koszt biletu miesięcznego to 30 zł. Obecnie uczy się zdalnie. Nie ma własnego majątku, z którego mogłaby czerpać dochody. Pozostaje na wyłącznym utrzymaniu matki. Ma podejrzenie jaskry. Cierpi na duże ciśnienie w gałkach ocznych. Jest pod stałą opieką okulisty. Wizytę u okulisty ma 2-3 razy w miesiącu, koszt wizyty to 80 zł. Używa kropli do oczu, ich koszt to ok. 50 zł. Na miesięczne koszty utrzymania powódki składają się ponadto następujące pozycje: 250 zł – ubrania, 500 zł – żywność, 100 zł – leki, 80 zł - wizyty lekarskie, 50 zł - książki do czytania, 250 zł – wyprawka szkolna. Koszty mieszkaniowe wynoszą energia elektryczna – 250 zł, gaz – 50 zł, telefon i Internet – 210 zł. W przeliczeniu na domownika jest to kwota ok. 130 zł miesięcznie. Podniosła chciałaby pójść na kurs

prawa jady kategorii B. Koszt takiego kursu to 2000 zł. Chciałaby również uczęszczać na zajęcia na basenie. Pozwany nie partycypuje w kosztach utrzymania powódki. Nie łoży na jej utrzymanie. Nie kupuje prezentów. W listopadzie b.r. pozwany zabrał ze sobą córkę jadąc służbowo w trasę do Niemiec. Wyjazd trwał tydzień. Matka powódki M. K. (2) jest zatrudniona na umowę zlecenie przez Stowarzyszenie (...)–My” z/s w Ł. jako opiekun osób niepełnosprawnych. Otrzymuje wynagrodzenie wg stawki godzinowej brutto wynoszącej 24,90 zł za 1 godzinę faktycznie wykonywanych usług wobec podopiecznego. W skali miesiąca jej wynagrodzenie wynosi 1505 zł.

(dowód: zeznania powódki e-protokół rozprawy z dnia 10.12.2020 r. 00: 03 : 32 – k. 100v-101 , umowa – k. 9-11, dokumentacja medyczna – k.17-33)

Pozwany ma obecnie 38 lat. Jest nadal żonaty z matką powódki - M. K. (2). Małżonkowie są w trakcie rozwodu. Pozwany poza powódką ma dwoje dzieci z małżeństwa - K. K. (lat 16) i A. K. (lat 11), na które ma orzeczony obowiązek alimentacyjny w kwocie po 300 zł miesięcznie jako zabezpieczenie powództwa alimentacyjnego w trakcie sprawy rozwodowej. Od 6-7 lat pracuje w zawodzie kierowcy. Jeździł w trasy międzynarodowe. Przewoził towary. W okresie, gdy zamieszkiwał wspólnie z rodziną zarabiał ok. 3000 zł. W listopadzie b.r. jadąc służbowo do Niemiec zabrał za sobą pozwaną. Córka towarzyszyła mu w czasie pracy. Wspólnie jedli i spali w busie. Wg oświadczenia pozwanego pracuje obecnie w firmie (...) sp. z o.o. sp. k. w Ł. i otrzymuje najniższe krajowe wynagrodzenie. Spłaca kredyt zaciągnięty wspólnie z żoną. Rata kredytu to 1350 zł.

(dowód: zeznania powódki e-protokół rozprawy z dnia 10.12.2020 r. 00: 03 : 32 – k. 100v-101 , pismo procesowe pozwanego – k. 55, oświadczenie – k. 56-58, postanowienie SO w Łodzi – k. 99)

Nie budzą wątpliwości Sądu dowody z dokumentów złożone przez powódkę. W ocenie Sądu wiarygodne są zeznania powódki, które znajdują potwierdzenie w przedstawionych dokumentach.

Sąd zważył, co następuje:

W ocenie Sądu powództwo jest uzasadnione w całości. D. też Sąd utrzymał w mocy wyrok zaoczny z dnia 29 lipca 2020 r. w zakresie pkt 1 zasądzając alimenty w kwocie 700 zł miesięcznie na rzecz P. K..

Zgodnie z treścią art. 133 § 1 k.r.o. oboje rodzice obowiązani są do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie, chyba że dochody z majątku dziecka wystarczają na pokrycie kosztów jego utrzymania

i wychowania. Na obojgu rodzicach spoczywa zatem z mocy prawa obowiązek spełniania świadczeń alimentacyjnych na dzieci, które nie są w stanie utrzymać się samodzielnie. Określenie zakresu obowiązku alimentacyjnego powinno być dokonane przy uwzględnieniu przepisu art. 135 § 1 k.r.o., z którego wynika, iż zakres świadczeń alimentacyjnych zależy od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego oraz od zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego. Wykonanie obowiązku alimentacyjnego względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie, może polegać także, w całości lub w części, na osobistych staraniach o jego utrzymanie lub wychowanie. Wedle art. 96 k.r.o. obowiązek alimentacyjny rodziców wobec dziecka stanowi uszczegółowienie ogólnego obowiązku „troszczenia się o fizyczny i duchowy rozwój dziecka” i należytego przygotowania go, odpowiednio do jego uzdolnień, do pracy zawodowej.

Nałożony na rodziców obowiązek alimentacyjny w stosunku do własnego dziecka podlega regulacji specjalnej i uprzywilejowanej. Wynika to z tekstu art. 133 § 1 k.r.o. Czas trwania tego obowiązku nie jest ograniczony terminem i nie pozostaje też w zależności od osiągnięcia przez uprawnionego określonego stopnia wykształcenia. Jedyną okolicznością, od której zależy trwanie bądź ustanie obowiązku, jest to, czy dziecko może się utrzymać samodzielnie. Dziecko, które osiągnęło nie tylko pełnoletniość, ale zdobyło także wykształcenie umożliwiające podjęcie pracy zawodowej, pozwalającej na samodzielne utrzymanie, nie traci uprawnień do alimentów, jeżeli np. chce kontynuować naukę i zamiar ten znajduje usprawiedliwienie w dotychczas osiągniętych wynikach w nauce. Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 14 listopada 1997 r. (III CKN 257/97, OSNC 1998, nr 4, poz. 70): Przy orzekaniu o obowiązku alimentacyjnym rodziców wobec dzieci, które osiągnęły pełnoletniość, brać należy także pod uwagę,

czy wykazują one chęć dalszej nauki oraz czy ich osobiste zdolności i cechy charakteru pozwalają na rzeczywiste kontynuowanie przez nie nauki”. Wykładnia art. 133 § 1 bowiem nie może pozostawać w oderwaniu od art. 94, który nakłada na rodziców obowiązek troszczenia się o fizyczny i duchowy rozwój dziecka i należytego przygotowania go do pracy odpowiednio do jego uzdolnień. W literaturze podkreśla się, iż z biegiem lat, a zwłaszcza wskutek dorastania dziecka zwiększają się jego potrzeby i tym samym osoby zobowiązane do jego alimentacji powinny zwiększyć swój wysiłek dla zaspokojenia tych potrzeb (T. Smoczyński, Prawo rodzinne i opiekuńcze, Warszawa 2005, s. 277). Na podkreślenie zasługuje w tym miejscu, że co do zasady pozwany nie kwestionował potrzeby alimentacji syna, tylko wysokość obowiązku alimentacyjnego.

Zatem, jak to wynika z obowiązku alimentacyjnego rodziców względem dziecka – obowiązek ten ustaje dopiero wówczas, gdy dziecko osiągnie samodzielność życiową, co z reguły łączy się z możliwością podjęcia pracy zarobkowej. Możliwość podjęcia pracy zarobkowej nie może być jednak rozważana w oderwaniu od osobistej i życiowej sytuacji uprawnionej P. K., która jest uczennicą II klasy szkoły średniej, pozostał jej jeszcze rok nauki. Po ukończeniu szkoły zdobędzie zawód kucharza. P. K. obecnie utrzymuje się dzięki pomocy matki, która pracuje jako opiekun osób niepełnosprawnych i otrzymuje dochód w kwocie 1505 zł miesięcznie, mając na utrzymaniu jeszcze 2 małoletnich dzieci. Koszt miesięcznego utrzymania powódki wynosi obecnie 1400 zł. Sąd uznał, iż są to realne koszty utrzymania ucznia zgodne ze stopą życiową rodziców. Koszty wyżywienia, ubrania i mieszkaniowe przypadające na jedną osobę nie są wygórowane.

Pamiętać trzeba, iż zakres świadczeń alimentacyjnych jest podwójnie uzależniony.

Z jednej strony zależy od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego, z drugiej strony od zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego. Przez możliwości zarobkowe i majątkowe zobowiązanego należy rozumieć te zarobki i dochody, które osoba zobowiązana może i powinna uzyskiwać przy dołożeniu należytej staranności oraz stosownie do swoich sił umysłowych i fizycznych. Sąd, orzekając o wysokości świadczeń alimentacyjnych, bierze pod uwagę nie tylko dochody realnie osiąmane przez zobowiązanego do świadczeń alimentacyjnych, ale także jego potencjalne możliwości zarobkowe i majątkowe, to jest dochody i majątek, jakie zobowiązany mógłby osiągnąć przy pełnym wykorzystaniu swoich kwalifikacji zawodowych, wykształcenia, doświadczenia zawodowego, uwzględniając stan zdrowia i wiek zobowiązanego (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 1987 r., III CZP 91/86, OSNCP 1988, nr 4, poz. 42).

W omawianej sprawie pozwany M. K. (1) od wielu lat pracuje jako kierowca zawodowy. Jeździ w trasy krajowe i międzynarodowe. Ma 38 lat, nie leczy się przewlekle na żadne choroby, nie przedstawił historii choroby ani zaświadczenia o niepełnosprawności, nie ubiegał się też o przyznanie renty chorobowej. We wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu podnosi, że jest zatrudniony w firmie (...) i osiąga najniższe krajowe wynagrodzenie. Jednocześnie w oświadczeniu o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania załączonym do wniosku o ustanowienie pełnomocnika podaje, że jest osobą bezrobotną, co wyklucza się wzajemnie. Pozwany jest niekonsekwentny co do własnych dochodów i zatrudnienia. Jest przez to niewiarygodny. W ocenie Sądu świadczy to o tym, że jego sytuacja finansowa nie jest aż tak dramatyczna, jak chce to przedstawiać. Faktem jest, że pozwany od wielu lat pracuje jako kierowca, w tym jeździ w trasy międzynarodowe. Jego możliwości zarobkowe i finansowe są tego rodzaju, że jest on w stanie łożyć na utrzymanie dorosłej już, ale uczącej się córki kwotę 700 zł miesięcznie.

Godzi się zauważyć, że Sąd, orzekając o wysokości świadczeń alimentacyjnych, bierze pod uwagę nie tylko dochody realnie osiąmane przez zobowiązanego do świadczeń alimentacyjnych, ale także jego potencjalne możliwości zarobkowe i majątkowe, to jest dochody i majątek, jakie zobowiązany mógłby osiągnąć przy pełnym wykorzystaniu swoich kwalifikacji zawodowych, wykształcenia, doświadczenia zawodowego, uwzględniając stan zdrowia i wiek zobowiązanego (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 1987 r., III CZP 91/86, OSNCP 1988, nr 4, poz. 42). Zakres obowiązku alimentacyjnego może i powinien być większy od wynikającego z faktycznych zarobków i dochodów zobowiązanego, jeśli przy pełnym i właściwym wykorzystaniu jego sił i umiejętności jego zarobki i dochody byłyby większe, a istniejące warunki społeczno - gospodarcze i ważne przyczyny takiemu wykorzystaniu nie stoją na przeszkodzie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 1975 r., III CRN 48/75, LEX nr 7702; orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 1959 r., sygn. III CR 212/58, OSPiKA 1960, nr 2, poz. 41).

Biorąc pod uwagę możliwości finansowe obojga rodziców zasądzenie kwoty 700 zł miesięcznie tytułem alimentów na rzecz powódki jest kwotą adekwatną tj. z jednej strony pozostającą w odpowiedniej relacji do potencjalnych zarobków zobowiązanego, a z drugiej wystarczającą do zaspokojenia bieżących potrzeb powódki. W ocenie Sądu kwota 700 zł miesięcznie zasądzona od pozwanego na rzecz powódki nie przekracza możliwości majątkowych i zarobkowych pozwanego.

W pozostałym zakresie potrzeby powódki - w ocenie Sądu - zapewnić powinna jej matka,.

Uwzględniając całokształt okoliczności sprawy oraz zakres żądania sformułowanego przez P. K., Sąd uznał, że zasadnym jest zasądzenie alimentów od M. K. (1) na rzecz jego córki w kwocie po 700 zł miesięcznie, płatnych z góry do dnia 10 – go każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat do rąk powódki. Alimenty zasądzono od dnia 9 lipca 2020 r., czyli od dnia doręczenia pozwu pozwanemu uznając, iż wówczas pozwany został wezwany do niezwłocznego spełnienia świadczenia na podstawie art. 455 k.c. Z chwilą doręczenia odpisu pozwu na pozwanym, jako dłużnikowi, zaczął ciążyć obowiązek niezwłocznego spełnienia świadczenia – płacenia podwyższonych alimentów.

Sąd utrzymał w mocy wyrok zaoczny z dnia 29 lipca 2020 r. w zakresie pkt 3 przyznając tym samym wynagrodzenie adwokatowi B. M. za reprezentację z urzędu powódki P. K. w kwocie 147,60 zł, w tym należny podatek 23% VAT, wypłacając je z rachunku Skarbu Państwa - w oparciu o stawki wskazane w Rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów niepłatnej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2016 r. poz. 1714 z późn.zm.).

Wobec ustanowienia dla strony pozwanej pełnomocnika z urzędu Sąd postanowił przyznać wynagrodzenie radcy prawnemu E. S. w kwocie 147,60 złotych, w tym należny podatek 23% VAT, wypłacając je z rachunku Skarbu Państwa - w oparciu o stawki wskazane w Rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów niepłatnej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz.U. z 2016 r. poz. 15 z późn.zm.).

Jednocześnie Sąd uchylił pkt 2 wyroku zaocznego z dnia 29 lipca 2020 r., wobec zwolnienia pozwanego z kosztów postępowania w sprawie w całości.

Sąd nie obciążył pozwanego kosztami postępowania, które przejął na rachunek Skarbu Państwa.

Stosownie do treści art. 333 § 1 pkt 1 k.p.c. Sąd z urzędu nadał wyrokowi rygor natychmiastowej wykonalności w punkcie, na mocy którego podwyższono alimenty - poprzez utrzymanie w mocy pkt 4 wyroku zaocznego z dnia 29 lipca 2020 r. Rygor natychmiastowej wykonalności jest bowiem nadawany z urzędu bez żadnych ograniczeń w zakresie rat alimentacyjnych płatnych po dniu wniesienia powództwa do sądu.